

Ewa Skibińska, Hanna Solarczyk-Szwec, Agnieszka Stopińska-Pająk (red.), *Teoria i praktyka edukacji dorosłych w procesie zmian: materiały z II Zjazdu Andragogicznego, Toruń 15–16.05.2013 r.*, Wydawnictwo WSG, Warszawa–Bydgoszcz 2014, ss. 417

Prezentowana praca jest pokłosiem II Zjazdu Andragogicznego, który odbył się w Toruniu 15–16 czerwca 2013 roku, w XX rocznicę istnienia Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego.

Pozycja ma przejrzystą strukturę. Składa się na nią wprowadzenie oraz zbiór podzielonych tematycznie części, w tym: siedem zawierających artykuły uczestników zjazdu i ósma, która jest uzupełnieniem w postaci materiałów z wydarzenia.

W części pierwszej uwagę poświęcono współczesnym uwarunkowaniom edukacji dorosłych w kontekście andragogicznym. Książkę otwiera artykuł Hanny Solarczyk-Szwec, która podkreśla problem budowania kapitału rozwojowego Polaków przez kształtowanie kompetencji edukacyjnych. W rozdziale znalazły się również teksty dotyczące upodmiotowienia jednostek w procesie uczenia się przez całe życie. Ponadto zwrócono uwagę na przedmiot edukacji dorosłych, jej polityczne i społeczne uwarunkowania oraz na edukację dorosłych w kontekście przemian doby współczesności i kultury neoliberalizmu.

Rozdział drugi traktuje o historycznych kontekstach pedagogiki. Porusza m.in. kwestie sporu o wychowanie dorosłych czy potrzeby oparcia się na badaniach biograficznych do konstruowania biografii zbiorowych dyscyplin. W tej części pracy znalazły się również refleksje dotyczące pierwszego polskiego podręcznika do andragogiki związane ze stuleciem jego wydania, a także sylwetki Ryszarda Wroczyńskiego i Jana Amosa Komeńskiego przedstawione w perspektywie znaczenia i inspiracji do andragogiki.

Trzeci rozdział prezentuje międzynarodowe konteksty andragogiki. Autorzy wskazali m.in. na sprawę profesjonalizacji edukacji dorosłych, wyszczegół-

niając opracowaną Ramę Kwalifikacyjną facylitatora procesów uczenia się. Scharakteryzowana została także współczesna edukacja dorosłych we Włoszech oraz koncepcja wschodzącej dorosłości w perspektywie Jeffreya J. Arnetta, włączona tym samym w dyskusję na temat cyklu periodyzacji życia ludzkiego.

Rozdział czwarty poświęcono kształceniu dorosłych wobec wyzwań współczesności, które zostało omówione w kontekście płynnej nowoczesności i społeczeństwa informacyjnego. Zostały poruszone także kwestie wolontariatu pracowniczego, problemy andragogiki wojskowej i kształcenia do aktywności zawodowej osób, które przekroczyły 45 rok życia.

Piąty rozdział dotyczy edukacji akademickiej rozpatrywanej z perspektywy andragogicznej. Wyszczególniono problem konkurencyjności na rynku pracy oraz postrzegania własnych kompetencji zawodowych przez studentów pedagogiki. W interesujący sposób opisano wątek dotyczący etosu terapeutycznego w edukacji akademickiej i potrzeby rozwijania kompetencji emocjonalnych.

Szesty rozdział porusza kwestie gerontologicznych aspektów edukacji. Rozpoczyna się refleksjami na temat znanych i nieznanych aspektów współczesnej starości. Uczenie się przedstawiono jako pozytywny sposób na starzenie się, a następnie opisano teoretyczny i praktyczny wymiar edukacji seniorów w Polsce. Oprócz tego zwrócono uwagę na troski egzystencjalne człowieka starszego oraz znaczenie krytycznej gerontologii.

Siódmy rozdział nawiązuje do uczenia się dorosłych w perspektywie andragogicznej. Wyszczególnione zostały kwestie uwarunkowań uczenia się dorosłych, uczenia się w sytuacji przyjaźni, problemów rodziny i macierzyństwa z perspektywy andragogicznej, organizacyjnego uczenia się, mentoringu, a także nabywania kompetencji w zespołach chóralnych.

Ósmy rozdział to materiały z II Zjazdu Andragogicznego: program, sprawozdanie, wprowadzenie, skład Komitetu Naukowego i Organizacyjnego Zjazdu oraz przemówienie z okazji XX-lecia działalności Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego.

Recenzowana książka jest rozbudowaną refleksją nad współczesną edukacją dorosłych. W rzetelny i obszerny sposób omawia wyszczególnione wątki i najnowsze problemy andragogiki. Prezentowana pozycja może z powodzeniem reprezentować najnowszą myśl edukacji dorosłych i stać się przewodnikiem dla poszukujących informacji i inspiracji w tym zakresie. Wysoki poziom publikacji i rozpiętość wątków to niewątpliwie duże atuty tej pracy.

Iwona Murawska